



Blokbuster Nieuwsbrief, 28 februari 2008

- > 6 maart: betoog mee voor jobs, tegen racisme
- > Links protest bij VB-meeting aan Gentse unief
- > Neo-nazis proberen anti-fascistische film te recupereren
- > Anti-NSV campagne op volle toeren in Gent
- > Antwerpen: protestactie tegen erkenning NSV
- > Dossier: 75 jaar na de machtsovername door Hitler
- > Kort

Bezoek ook onze website:

<http://www.blokbuster.be>

6 maart: betoog mee voor jobs, tegen racisme

De NSV (Nationalistische Studentenvereniging) wil op 6 maart de Gentse straten domineren met haar neo-fascistische opvattingen en methoden. De NSV is de kweekvijver van de toekomstige elite van het Vlaams Belang. Ook nieuwbakken VB-voorzitter Valkeniers komt uit deze traditie en verklaarde zich niet te schamen voor het “occasionele straatgeweld” van de NSV.

Ieder jaar opnieuw betoogt de NSV door een andere studentenstad, meestal met een thema in het kader van de Vlaamse onafhankelijkheid. Dit jaar is hun motto “Ik wil jou voor Vlaanderen”. Ongetwijfeld gaat het daarbij niet om migranten of andersdenkenden. Met haar nationalistische retoriek wil NSV bovendien de aandacht afleiden van de echte problemen.

Momenteel ligt de koopkracht van de arbeiders en hun gezinnen onder vuur. De economische recessie zal als argument gebruikt worden om nieuwe “opofferingen” te vragen aan de kleine man. Een minderheid kan intussen verder in decadentie leven op basis van de winsten die het resultaat zijn van andermans zweet en arbeid. De NSV en haar politieke bondgenoten beweren op te komen voor de “kleine man”, maar het is enkel bezig met het verdelen van de onderdrukten met racisme en nationalisme.

Om die verdeeldheid naar voor te brengen, wordt overigens zonder problemen beroep gedaan op Franstalige extreem-rechtse geestesgenoten zoals deze van Nation. Benieuwd of ook zij opnieuw van de partij zullen zijn zoals vorig jaar. De politiek van het VB is er op gericht om de solidariteit van alle werkenden en hun gezinnen te breken.

Wij voeren campagne tegen extreem-rechts. Aan de universiteiten voeren we bijvoorbeeld campagne tegen de erkenning van NSV. Wij vinden immers dat een duidelijk racistische en gewelddadige organisatie niet aanvaardbaar is. Naar aanleiding van de NSV-betoging vorig jaar in Antwerpen, moesten bijvoorbeeld zeven NSV'ers zich voor de rechter verantwoorden voor zinloos geweld in een café langs het parkoers van de NSV-betoging.

Vlak voor die NSV-betoging had VB-parlementslid Bruno Valkeniers (die nu wellicht tot partijvoorzitter zal worden aangesteld door de partijleiding) nog verklaard dat hij als mede-oprichter van NSV geen probleem had met het occasionele straatgeweld van die studentenclub. Wou Valkeniers op dat ogenblik reeds de radicale vleugel van het VB gerust stellen?

Het feit dat er bij iedere mobilisatie van NSV en co telkens een tegenbetoging is, leidt ertoe dat de NSV niet zomaar kan overgaan tot straatgeweld. De extreem-rechtse studenten en hun neo-nazistische vrienden worden door de tegenbetoging beperkt in hun handelingsruimte.

De NSV staat voor geweld, racisme en een asociaal programma. De groep beweert op te komen voor een “solidaristische” visie waarbij er geen tegenstellingen zouden bestaan tussen arbeiders en patroons. Als het erop

aankomt, zien we dat het zogenaamde gezamenlijke belang een puur patronaal belang is. Naar aanleiding van de staking vorig jaar bij VW-Vorst stelde Bruno Valkeniers dat dit “totale waanzin” was. Hij meende dat de vakbond, “vooral onder ophitsing van de francofone werknemers” bezig was met “alles kapot te maken”. Dat duizenden arbeiders hun job verloren, kon de toekomstige VB-voorzitter niet deren. Met een ex-patroon aan de top, zou het VB de belangen van de kleine man verdedigen? Uiteindelijk staat ook het VB voor een asociaal beleid, alleen wil het een scherpere confrontatie met de arbeiders en hun organisaties!

Wij strijden tegen racisme. Maar dat volstaat niet, we zijn niet radicaal om radicaal te zijn maar om tot verandering te komen. Dat kan door ons te baseren op massale strijd met eisen die gedragen worden door bredere lagen en aldus een kracht kunnen worden om de maatschappij te veranderen. Het kapitalisme zorgt voor uitbuiting en verdeeldheid om die uitbuiting verder op te drijven. Werk met ons mee aan een socialistisch alternatief!

Donderdag 6 maart, 19u30, Zuid (Gent)

Boris Malarne

Links protest bij VB-meeting met Valkeniers aan de Gentse universiteit

Op 22 februari organiseerde het KVHV (Katholiek Vlaams Hoogstudentenverbond) in Gent een VB-meeting met Bruno Valkeniers. Dat gebeurde in een zaal van de universiteit. De rector verbood aanvankelijk de meeting, maar zwichtte uiteindelijk onder juridische druk. Tegen de meeting was er een kleine tegenactie.

Het KVHV in Gent werpt zich al enige tijd op als een satelliet van het Vlaams Belang, op sommige momenten zelfs meer dan de Gentse NSV. Racisme en extreem-rechtse standpunten zijn schering in inslag bij het KVHV dat ook goede banden probeert te onderhouden met radicalere groepen, zoals de zogenaamde “nationaal-solidaristen”.

Met een reeks juridische argumenten en dreigementen slaagde het KVHV er in om een meeting van het Vlaams Belang te organiseren waarop de toekomstige voorzitter van de partij zichzelf kwam voorstellen aan zijn leden en sympathisanten.

In het kader van het verzet tegen extreem-rechts aan de universiteit zijn er sinds kort een aantal bijeenkomsten geweest van linkse studentenverenigingen die zich samen willen verzetten tegen de aanwezigheid van extreem-rechtse groepen. Twee dagen voor de meeting met Valkeniers werd beslist om een gezamenlijk pamflet op te maken waarin onze bezwaren duidelijk werden gemaakt en tegelijk ingingen tegen Valkeniers zelf (die onder meer mede-oprichter van de NSV was). Er was weinig tijd tussen de toelating voor de meeting en de bijeenkomst zelf. Hierdoor moest het protest beperkt worden tot een pamflet, maar we vonden het alvast positief dat dit gesteund werd door verschillende linkse organisaties.

Het was niet evident om tot consensus te komen over de inhoud van het pamflet en organisatorisch verliep het niet allemaal even vlot, maar toch was het belangrijk om met een pamflet te protesteren tegen de VB-meeting.

Die meeting was niet bepaald spectaculair, de opkomst was beperkt. Bovendien heeft het ertoe bijgedragen dat er beter werd samengewerkt tussen verschillende linkse studentengroepen. Dat maakt protestacties bij eventuele volgende VB-sprekers of meetings makkelijker te organiseren. Dan zullen we sneller en strijdbaarder uit de hoek kunnen komen. Dat zal nodig zijn tegen de NSV, die nu probeert erkend te raken aan de unief, maar ook tegen het KVHV dat in Gent een bijzonder rechtse afdeling heeft waar vaak een fascistisch discours is te horen.

De Actief Linkse Studenten proberen een actieve rol te spelen bij dergelijke interventies, en als er kan samengewerkt worden met andere linkse verenigingen, zoals AK en Comac, kan dat ook leiden tot productieve resultaten. Rond punten waarover we het eens zijn, zoals verzet tegen extreem-rechts of tegen het plan-Vandenbroucke, is samenwerking mogelijk. Daarnaast behouden we natuurlijk onze eigenheid en onze eigen visie op hoe we strijd moeten voeren en welk soort alternatief we nodig hebben.

Marc Puyol

Neo-nazi's proberen meteen anti-fascistische film te recupereren

Het gebeurde eerder ook al met American History X. Maar nu zijn er opnieuw rechtse skinheads die de anti-fascistische boodschap van een film niet (willen) begrijpen en zelfs proberen om de film te recupereren. We hebben het over "This is England" dat het verhaal brengt van een aantal Britse skinheads. Deze film is overigens beter dan American History X...

American History X brengt het verhaal van een neo-nazi skinhead die uiteindelijk afstand doet van zijn standpunten. Maar alles blijft vrij sterk geïsoleerd van de samenleving en de maatschappelijke oorzaken die een groei van neo-nazistische groepen verklaren. Bij This is England is dat niet het geval. De achtergrond van sociale crisis onder het harde neoliberale beleid van de Iron Lady Thatcher komt in deze film wel prominent naar voor.

This is England is een nuttige film: het weerlegt eerst en vooral een aantal vooroordelen tegenover skinheads. De skinheadcultuur werd aanvankelijk absoluut niet gedomineerd door neo-nazi's. Integendeel, het was een volkse cultuur van arbeidersjongeren tegen de achtergrond van een kapitalisme in crisis. Het was erg sterk op de arbeidersbeweging georiënteerd. De neo-nazi's hebben deze cultuur (deels) gerecupereerd omdat er geen duidelijk alternatief naar voren werd geschoven.

De kapitalistische crisis en uitzichtloosheid voor de arbeiders en hun gezinnen zorgt ervoor dat sommige jongeren zich aangetrokken voelen tot radicale nationalistische en racistische standpunten, de conservatieve politici doen daar uiteraard niet moeilijk over: ze gebruiken zelf nationalisme in een poging de interne tegenstellingen te verdoezelen (denk maar aan de Falklands-oorlog).

Het is tegen die achtergrond dat het hoofdpersonage in "This is England" via de skinheadcultuur in aanraking komt met neo-nazi's en zich aansluit bij de groep van het National Front (NF). Het NF stond relatief sterk eind jaren 1970, begin jaren 1980. De film brengt hun sterkte en organisatie goed in beeld (naast schoonheidsfoutjes die de nationalisten niet zo goed zullen opnemen: het NF was uitdrukkelijk Brits met de Union Jack en niet "Engels" met het "Cross of St George"...).

This is England biedt een beeld van een tijdperk: de jaren 1980. Het verwijst naar de politieke achtergrond en de muziek van die periode. Het is misschien geen aangename of vrolijke film, maar daarom niet minder de moeite waard.

Het schoonheidsfoutje in de film met de exacte nationalistische symbolen werd begin februari gewoon overgedaan door enkele skinheads bij ons. Op 2



februari was er in Diksmuide een concert "This is Belgium" dat direct verwees naar de film. Bij de groepen onder meer "Les Vilains" (de band van onder meer de uitbaters van het neo-nazi café De Kastelein in Brugge) of "Short Cropped" (van de Turnhoutse aanhangers van Blood&Honour). Officieel ging het om een concert waar alle politieke symbolen werden verboden, maar op de affiche werd een zwart personage uit de film "This is England" alvast weg geknipt. Lag dat te gevoelig voor de racistische neo-nazi skins? Natuurlijk is het wel grappig dat ze voor dit concert een Engelstalige titel kozen en bovendien verwezen naar "Belgium", een term die in bepaalde Vlaams-nationalistische kringen niet zo populair is.

Het feit dat een aantal neo-nazi's de boodschap van de film niet willen begrijpen, is niet nieuw. Ook met American History X was dat het geval. Zo herinneren we ons een zelfverklaarde neo-nazi uit de buurt van Mechelen die na het bekijken van de film in een jeugdclub verklaarde dat het een interessante film was, maar dat hij niet inzag wat er zo slecht zou zijn aan het neo-nazisme. Het toeval was dat dit dezelfde persoon was die later in opspraak kwam omdat hij in Onze-Lieve-Vrouw-Waver twee jongeren doodschoot op een fuif...

"This is England" is een nuttige film. Het weerlegt het vooroordeel dat alle skinheads nazi's zijn en het ziet de opkomst van neo-fascistische groepen in een sociale context. Een dergelijk begrip van de situatie kan een eerste stap zijn om er ook iets tegen te doen.

> [Trailer op YouTube](#)

Anti-NSV campagne op volle toeren in Gent

Vorige week nam de Gentse jongerenwerking van LSP een sterke start met haar campagne voor de anti-NSV betoging. Er waren reeds verschillende succesvolle campagnemomenten in studenten- en scholierenmilieus. Maar ook de komende weken zullen in Gent erg intensief zijn.

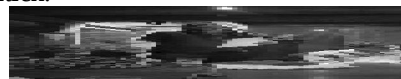


Op de vergadering van de Actief Linkse Studenten (ALS, de studentenorganisatie van LSP) ter voorbereiding van de campagne waren een 25-tal enthousiaste studenten aanwezig om de campagne mee te organiseren. ALS heeft sindsdien al verschillende campagnemomenten gehad aan de universiteit en aan het station. De reacties hierop zijn erg positief geweest. De meeste studenten willen hun stad niet overrompeld zien door de fascistiemars van de NSV en zijn blij dat iemand het initiatief wil nemen om te betogen. Veel studenten geven dan ook graag financiële steun om de betoging mogelijk te maken. Aan het station verkochten we ondermeer een 20-tal nummers van onze studentenkrant en 23 nummers van ons maandblad Socialistisch Links.

Maar ook Internationaal Verzet (IV, de scholierenorganisatie van LSP) heeft een drukke periode achter de rug. Er werd ondermeer een meeting georganiseerd met een 20-tal aanwezige scholieren. Verschillende scholieren die in contact staan met onze organisatie besloten er om de campagne naar scholieren mee te helpen voeren. Op de voorbije campagnemomenten van IV bleek er ook onder scholieren veel steun te zijn voor de betoging. In de komende weken zullen we aan een hele lijst van scholen staan met ons materiaal en scholieren overtuigen om mee te betogen.

Maar we voeren niet enkel campagne voor de anti-NSV betoging. Onze jongerenorganisaties zijn immers actief op verschillende terreinen en thema's. Tijdens alle campagnemomenten en acties is er ook aandacht voor de betoging die we organiseren op 8 maart, de internationale vrouwendag, in samenwerking met Kazar (een koepel van Iraanse organisaties). Ook voor deze actie kunnen we rekenen op veel sympathie onder studenten en scholieren. En hoewel er vaak verwarring is over de manier om seksisme te bestrijden, blijven wij erop drukken dat vrouwenonderdrukking rechtstreeks verbonden is met het kapitalistisch systeem en haar neoliberale politiek.

De komende weken zullen we deze campagne verder zetten. We zullen systematisch campagne voeren en spreken in lessen, scholen bezoeken, deur aan deur gaan door wijken en jongeren aanspreken in de stad. We willen een intensieve en actieve mobilisatie opzetten onder jongeren om van de betoging een succes te maken en fascistien geen kans te geven hun geweld te ontplooiën in onze stad. Maar we willen ook de noodzaak voor een politiek alternatief duidelijk maken. Neo-fascisten zoals het NSV kunnen vandaag veld winnen door het ongenoegen dat in de samenleving aanwezig is door het asociale; neoliberale beleid. De enige manier om racisme dan ook volledig uit te roeien is dan ook de uitbouw van een consequent linkse politieke formatie voor werkenden, werklozen, jongeren, vrouwen en andere slachtoffers van het neoliberalisme.



Help ons deze campagne te voeren! Neem vandaag nog contact op met ALS (actieflinksgent@...) of IV (internationaal_verzet@...).

Verslag door Jeroen Demuyne. Foto's door Soo Ra

Antwerpen: protestactie tegen erkenning NSV

Begin dit academiejaar werd de NSV (Nationalistische Studentenvereniging), een extreem-rechtse, racistische vereniging die ook banden heeft met het Vlaams Belang,

Voorpost, VJW, etc. opgenomen in het Politiek Filosofisch Konvent in Antwerpen, wat concreet betekent dat ze als erkende studentenvereniging kunnen functioneren op de Universiteit Antwerpen.



De Actief Linkse Studenten hebben er alles aan gedaan om dit tegen te houden, temeer omdat op dat moment bijvoorbeeld een proces liep tegen 5 NSV'ers die een populair studentencafé aan diggelen sloegen. Toen we merkten dat we op geen enkele van de andere studentenorganisaties konden rekenen om het NSV mee te helpen uitsluiten, begonnen we met een petitie. Ondertussen haalden we iets meer dan 1000 handtekeningen op voor deze petitie. Daarom beslisten we om ze op de vorige PFK-vergadering van vrijdag 15 februari te overhandigen, en dit te koppelen aan een anti-fascistische actie.

Een kleine, maar dynamische groep linkse studenten blies appèl voor het café waar de vergadering plaatsvond. We scandeerden enkele antifascistische slogans vanachter onze spandoeken, die de strijd tegen fascisme koppelden aan

de strijd voor een linkse oppositie tegen het liberale beleid. Al bij al was de actie een succes: hoewel ze klein was, sprong ze zeker duidelijk in het oog van niet alleen de PFK-ers, maar ook de voorbijgangers in het Antwerpse stadscentrum.

Jarmo Van Regemorter

Dossier. 75 jaar na de machtsovername door Hitler

Hitler wordt vaak voorgesteld als de verpersoonlijking van het kwade. Het is echter belangrijk om ook na te gaan in welke historische omstandigheden hij aan de macht kon komen. Hoe kon één van de machtigste arbeidersbewegingen ter wereld zo'n nederlaag ondergaan en onderdrukt worden door een brutale dictatuur? Zou zoiets vandaag nog mogelijk zijn?



Revolutionair Duitsland

Tegen het einde van de eerste Wereldoorlog was Duitsland een verwoest land. Meer dan anderhalf miljoen Duitsers waren omgekomen. Een economische blokkade zorgde ervoor dat de levensomstandigheden voor de arbeiders in de steden erop achteruit gingen. Het verzet tegen de oorlog nam snel toe.

De partij die werd opgebouwd door de arbeiders, in nauwe samenwerking met de vakbonden en gesteund door miljoenen loyale kiezers, was de Sociaal-Democratische Partij (SPD). Voor de oorlog werd deze partij gezien als de belangrijkste socialistische partij in de wereld. Maar in augustus 1914 verlieten de leiders van de partij uiteindelijk hun verzet tegen het kapitalisme door voor de oorlog te stemmen, ook al was dit een oorlog om de imperialistische belangen van de heersende klasse te dienen.

De groei van een anti-oorlogsstemming, het grote aantal dodelijke slachtoffers aan het front, de sterkere uitbuiting in de fabrieken,... Dat was de realiteit voor de arbeiders. In 1916 betoogden in Berlijn 10.000 arbeiders achter de slogan "weg met de oorlog, weg met de regering". In Rusland leidden gelijkaardige omstandigheden in 1917 tot een revolutionaire beweging met in oktober 1917 de vestiging van een socialistische regering.

De nieuwe Russische regering riep de vrede uit en maakte duidelijk dat het mogelijk was om een einde te maken aan het kapitalisme. Dat deed de hoop onder de arbeiders opflakkeren. Het kwam snel tot een golf van revolutionaire bewegingen in Europa. In november 1918 werden arbeidersraden opgezet in Duitsland en begon het rijk van de keizer ineens te storten. Gedurende korte tijd hadden de arbeidersraden effectief de macht in een aantal steden.

De Duitse arbeidersklasse en grote delen van de middenklasse wilden komaf maken met het oude systeem en keken uit naar een socialistisch alternatief. Er was echter geen duidelijkheid over hoe dit concreet zou kunnen worden gerealiseerd en er was geen partij met een ervaren leiding die in staat was om de situatie in te schatten en tegelijk een strategie naar voor te schuiven om het socialisme te bereiken. De jonge communistische partij (KPD) vond inspiratie bij de Russische bolsjewieken en telde heel wat strijdbare socialisten in haar rangen, maar het bleef op dat ogenblik een relatief kleine partij.

De leiders van de SPD speelden een verraderlijke rol. Deze partij werd nog door velen gezien als een partij voor de arbeiders, maar de leiding was meer aan het proberen om de heerschappij van de kapitalistische klasse veilig te stellen op basis van een mengeling van repressie en toegevingen aan de arbeiders. De SPD vormde aanvankelijk een regering die in naam leek op de revolutionaire regering in Rusland. Maar in tegenstelling tot de bolsjewieken in Rusland, probeerden de SPD-leiders om het kapitalisme te redden. In haar strijd tegen de revolutionaire beweging maakte het regime veelvuldig gebruik van de "Vrijkorpsen", gewelddadige en nationalistische paramilitairen. Veel leden van deze "vrijkorpsen" zouden later een rol spelen in de nazi-partij van Hitler en haar diverse gewapende groepen. Onder de vele slachtoffers van de "Vrijkorpsen" bevonden zich onder meer Rosa Luxemburg en Karl Liebknecht, twee moedige revolutionaire leiders.

De SPD-politiek zorgde ervoor dat de partij heel wat steun verloor. In 1919 haalde de partij 11,5 miljoen stemmen, maar bij de daaropvolgende verkiezingen (18 maanden later) daalde dit reeds tot 5,6 miljoen kiezers. Aanvankelijk steunden heel wat activisten die braken met de SPD de linkse "Onafhankelijke SPD" (USPD), maar al snel besloot een meerderheid van de USPD om de jonge communistische partij te vervoegen, waardoor deze een massabasis kreeg.

De opkomst van Stalin

Er werden een aantal kansen en mogelijkheden gemist door de KPD. In 1923 genoot de partij de steun van een meerderheid van de arbeiders, maar de partij miste de kans om het kapitalisme in Duitsland omver te werpen. Dit werd midden jaren 1920 gevolgd door een korte periode van stabiliteit voor het Duitse kapitalisme. Er kwamen meer strijdbewegingen voor hogere lonen en betere arbeidscondities, maar de noodzaak om het kapitalisme af te schaffen verdween op de achtergrond in het bewustzijn van de massa's.

De na-oorlogse revolutionaire periode kwam internationaal ten einde. De Sovjetunie stond geïsoleerd midden een zee van vijandige kapitalistische landen en zonder enig vooruitzicht op verandering. De nederlaag van verschillende bewegingen van de arbeidersklasse had een impact op de Russische massa's. Bovendien waren de Russische massa's verzwaakt door de moeilijke tijden en het verlies van een deel van de beste bolsjewieken in de oorlog. Het achtergebleven karakter van de Russische industrie, een erfenis van het tsarisme, zorgde er mee voor dat de behoeften van de bevolking niet werden ingelost. Al deze factoren maakten een opkomst van een bureaucratie onder leiding van Stalin mogelijk. Deze opkomst werd aanvankelijk bestreden door de echte leiders van de Russische Revolutie: Lenin voor zijn dood en ook door Leon Trotski, die uiteindelijk uit Rusland werd verbannen en zelfs vermoord.

Deze veranderingen hadden niet alleen een impact in Rusland. De Communistische Internationale (Comintern) kwam onder de leiding van Stalin en co te staan. Zij gaven steeds meer de ideeën van de Russische revolutie op en maakten veel fouten. Dat ging later over in openlijk verraad, waarbij de eigen privileges en voordelen boven die van de internationale arbeidersklasse werden geplaatst. Dat gebeurde bijvoorbeeld na 1939 toen verschillende Duitse vluchtelingen in Rusland werden overgedragen aan Hitler.

Ook de Duitse KPD-leiders kwamen steeds meer onder de directe controle van de heersende klik rond Stalin in Moskou te staan. Voor veel arbeiders namen die veranderingen in de KPD de oude associatie met de Russische revolutie, de militante strijd tegen het kapitalisme en de nagedachtenis van Luxemburg en Liebknecht niet weg. De KPD bleef haar positie van revolutionaire partij in Duitsland behouden met honderdduizenden uitstekende strijders, zowel arbeiders als jongeren die loyaal bleven aan de partij.

Sociaal-democratie

De SPD had nog steeds een massale steun onder de arbeidersklasse en armen. In 1928 won de partij de verkiezingen voor de Reichstag met meer dan 9 miljoen stemmen, terwijl de KPD er 3,2 miljoen kreeg. Dit verkiezingsresultaat was een uitdrukking van de hoop op een betere levensstandaard en een geloof onder bredere lagen van de bevolking dat de SPD een oplossing zou aanbieden voor haar problemen. Maar eens te meer vormde de partij een coalitie met verschillende burgerlijke partijen en voerde het een beleid in het belang van de kapitalistische klasse. De SPD speelde een dubbele rol: enerzijds werd de strijd tegengehouden door gebruik te maken van haar steun onder de bevolking, anderzijds waren er openlijke aanvallen. Ook in verschillende andere Europese landen speelden sociaal-democratische partijen een gelijkaardige rol.

De KPD en de stalinistische Comintern erkenden dat een dergelijke rol werd gespeeld door de SPD. Maar hun reactie erop was totaal verkeerd en zou een hinderpaal worden in het opzetten van een eengemaakt arbeidersverzet tegen het fascisme.

De SPD werd door de stalinisten omschreven als "sociale fascist", de belangrijkste vijand van de arbeidersklasse. Een groot deel van haar campagnes werden tegen de SPD gericht. Veel KPD-leden waren verbitterd door de rol van de SPD in het bloedig onderdrukken van de revolutionaire beweging tussen 1918 en 1920. Ze hadden het moeilijk om een onderscheid te maken tussen de SPD-leiding en de aanhoudende massale steun die de SPD genoot, zeker onder oudere militanten, vakondsmilitanten en andere activisten.

De KPD-leiders en Stalin bestempelden niet enkel de SPD als "fascistisch". Ze deden dat met zowat iedere partij, met inbegrip van de "Trotski-fascisten". Dat zorgde voor verwarring onder de arbeiders en jongeren die de KPD steunden, maar het zorgde ook voor een onderschatting van het echte gevaar van de nazi's. In de stalinistische logica was iedere andere partij fascistisch en zou een machtsovername door de nazi's bijgevolg weinig verschil maken. Ze zagen het gevaar niet van een consolidatie van de nazi-macht. Dat zou de anti-fascistische strijd in Duitsland niet bepaald vooruithelpen.

Crash op Wall Street

In 1929 kwam de economische groei ten einde. Eens te meer werd Duitsland overspoeld door een economische crisis. De officiële werkloosheid nam toe van 1,39 miljoen in 1928 tot meer dan 5,5 miljoen in 1932. Het aantal werkenden nam af van 19 miljoen in 1929 tot 11,5 miljoen begin 1933. Deze situatie zorgde voor enorme woede en wanhoop

onder de arbeiders en de middenklasse. Die zagen hun levensstandaard bijzonder snel achteruitgaan. De door de SPD geleide coalitieregering kwam begin 1930 ten val, grotendeels omdat haar steun was uitgehold. De hoop dat de SPD voor oplossingen zou zorgen, verdween onder alle lagen van de bevolking.

De Duitse kapitalistische klasse was bang van het potentieel van een radicalisering en een revolutionaire beweging die hun systeem zou bedreigen. Het patronaat wou niet enkel de arbeidersbeweging tegenhouden en revoluties stoppen, het wou ook de toegevingen na vorige opstanden teniet doen. Na de val van de coalitie-regering onder leiding van de SPD, kwamen er verschillende regeringen die vaak “noodregeringen” waren. Het werden semi-dictatoriale regimes, maar deze regeringen kwamen telkens de val. De heersende klasse dacht steeds meer dat de nazi's het best geplaatst waren om de arbeiders te stoppen en vroegere toegevingen teniet te doen.

Fascisme

Het fascisme kwam vooral in Duitsland en Italië op de voorgrond in de periode na de Eerste Wereldoorlog. In heel wat landen vormden vroegere legerofficieren reactionaire gewapende groepen die revolutionaire bewegingen aanvielen, soms met de steun van de staat. In Italië combineerde Mussolini, die de naam “fascisme” lanceerde, deze paramilitaire methoden met een voornamelijk middenklasse-gerichte beweging die groot werd op basis van populistische slogans. De aanhoudende sociale onrust en de dreiging van een socialistische revolutie leidde ertoe dat een deel van de Italiaanse heersende klasse haar steun verleende aan Mussolini omdat ze dacht dat dit de beste manier zou zijn om uit de crisis te raken. In 1922 hield hij de zogenaamde “Mars op Rome” en werd Mussolini gevraagd om een regering te vormen. Dit was het begin van een totalitaire dictatuur die haar macht consolideerde en op die basis steeds verder kon gaan. Hitler en anderen waren geïnspireerd door de overwinning van de Italiaanse fascisten en probeerden hetzelfde te doen in Duitsland. Het kwam tot een staatsgreep in 1923. De burgerij gaf echter geen steun aan deze staatsgreep omdat de socialische “bedreiging” al grotendeels was afgewend. De burgerij of het leger steunden de staatsgreep niet, waardoor de leiders in de gevangenis belandden (met erg lichte straffen). Zij kregen niet de doodstraffen die veel revolutionairen kregen.

De relatief rustige periode na 1924 maakte het ook voor de nazi's moeilijk. De partij kreeg weinig steun in deze periode. Maar de ontgoocheling en de radicalisering in 1929 veranderde deze situatie volledig voor Hitler die opeens massale steun begon te verkrijgen. De nazi's kregen heel wat financiële middelen van grote bedrijven en andere delen van de heersende klasse in Duitsland.

In een periode van relatieve stabiliteit was de parlementaire democratie de gemakkelijkste optie voor de kapitalistische klasse om haar heerschappij op te leggen. Het feit dat de kapitalisten over veel middelen beschikten, zorgde ervoor dat er een grote vorm van controle was op de politieke partijen en kon de wil van de burgerij worden opgelegd terwijl de bevolking de illusie had dat zij het voor het zeggen had. De situatie in Duitsland begin jaren 1930 was echter totaal anders. Er was een breed verzet tegen de kapitalistische partijen, maar ook tegen de algemene sociale en economische situatie. Er waren bijzondere maatregelen nodig om het kapitalistische systeem overeind te houden.

Hitler en de nazi's speelden in op dat brede verzet en ongenoegen. Ze omschreven hun standpunten vaak als “anti-kapitalistische”. De term “nazi” is een afkorting van “nationaal-socialistisch”, ook al zijn fascisme en socialisme totaal tegengestelde stromingen. De nazi's hadden steeds socialistische en communistische bijeenkomsten aangevallen. Ook stakingspiketten ondergingen een fascistische behandeling van straatgeweld.

Sociale basis van fascisme

Het Duitse leger had een nederlaag geleden in Wereldoorlog 1. Duitsland moest grote sommen geld als compensatie betalen aan Frankrijk, Groot-Brittannië, België en andere landen. De Duitse economie lag in diggelen. De crisis in de Duitse en de wereldeconomie op het begin en het einde van de jaren 1920 trof de hele bevolking. De rijken konden het zich permitteren om wat geld te verliezen, sommigen zorgden er zelfs voor dat ze de crisis in hun voordeel konden uitspelen. Sommige arbeiders beschikten over machtige vakbonden die de gevolgen van de crisis wat konden verzachten. Diegenen die het hardst getroffen werden door de veranderende levensstandaard waren de middenklasse en de ongeorganiseerde en werkloze arbeiders.

In de middenklasse bevonden zich professoren, kleine handelslieden, mensen met een vast inkomen, maar ook kleine boeren en anderen. In tegenstelling tot fabrieksarbeiders waren zij niet georganiseerd en konden ze niet verenigd hun belangen verdedigen. Na een relatief stabiele periode met een degelijke levensstandaard, werd een hele laag van de bevolking in armoede en dakloosheid geworpen.

Toen dit gebeurde in 1922-23 was de arbeidersbeweging in het offensief. Heel wat slachtoffers van de kapitalistische crisis begonnen zich op de arbeidersbeweging te richten en namen deel aan de strijd voor socialisme. Deze beweging slaagde er echter niet in om het kapitalisme omver te werpen of de problemen van bredere lagen van de bevolking op

te lossen.

Dat falen werd niet vergeten. In 1929-1930 waren het niet de belangrijkste sociaal-democratische organisaties die de leiding namen van een beweging, ook al kreeg de KPD heel wat steun (dit werd echter beperkt door haar ultralinkse aanpak die veel ouderen of werkende militanten afschrok). Het fascisme deed zich voor als een alternatief op het systeem in crisis. Op die basis was het fascisme in staat om een massale beweging te worden die zich in eerste instantie baseerde op de middenklasse, maar ook delen van de meeste onderdrukte lagen van de samenleving aantrok.

Deze beweging ging gewelddadig in tegen arbeidersbijeenkomsten, prominente activisten,... Er werd geprobeerd om de socialistische beweging te vernietigen. Daarmee toonde het fascisme haar ware aard, het verdedigen van de belangen van de kapitalisten bleef centraal staan. Het racistische anti-semitisme van de nazi's speelde in op reeds lang bestaande vooroordelen die werden gebruikt om steun te verwerven. De nazi's probeerden de socialisten aan te vallen met het argument dat Marx van Joodse afkomst was. Er waren aanvallen op Joodse en buitenlandse kapitalisten, om zo de aandacht af te leiden van de meerderheid van de Duitse heersende klasse.

De middenklasse had niet de economische macht, het gezamenlijk belang of de organisatie om beslissend te kunnen optreden als klasse. In een periode van toegenomen klassenstrijd richt deze klasse zich ofwel op de kapitalisten ofwel op de arbeidersbeweging.

Het feit dat er een maatschappelijke basis was voor de reactionaire opvattingen van het nazisme, betekende echter niet dat de situatie verloren was. Er was een woede tegenover het kapitalisme en tevens was er een sterke arbeidersbeweging. Het kwam erop aan om de arbeiders te verenigen in haar verzet tegen het kapitalisme, wat tegelijk Hitler zou hebben ondermijnd.

Het eenheidsfront

De SPD en KPD kregen de steun van miljoenen arbeiders. Naast hun vele leden waren er ook miljoenen kiezers. Bij alle verkiezingen, met uitzondering van juli 1932, haalden de partijen samen altijd meer stemmen dan Hitler. Naarmate de fascistische dreiging toenam, organiseerden ze verdedigingsgroepen die een ernstige militaire dreiging hadden kunnen vormen tegen de nazi's.

Zodra de nazi's een bedreiging vormden, stelde Trotski reeds dat het nodig was dat verschillende arbeidersorganisaties, partijen, vakbonden,... samen een eenheidsfront zouden vormen tegen de nazi's. Dat zou betekenen dat samen campagne werd gevoerd tegen de nazi's om hen te ontmaskeren en de arbeidersbeweging te beschermen tegen fysieke aanvallen van de militaire groepen zoals de SA of de SS.

Een eenheidsfront betekent echter niet dat de verschillende onderdelen van dit front hun eigenheid opgeven of opkomen voor een eigen programma op basis van eigen analyses.

De meeste leiders van de SPD en de vakbonden waren niet bereid om serieus te strijden tegen de nazi's, toch niet als dit buiten de parlementaire debatten of de kranten gebeurde. Ze waren zelfs niet bereid om zichzelf te verdedigen toen een presidentiële coup in 1932 een einde maakte aan de door de SPD geleide regering in Pruisen, de grootste deelstaat van Duitsland. Er werd algemeen verwacht dat de SPD hierop een algemene staking zou uitroepen om haar positie in de regering van Pruisen te verdedigen. Maar de SPD-leiding bestond uit kapitalistische politici, de opvolgers van diegenen die de revolutie tussen 1918 en 1920 hadden tegengehouden en die in maart 1933 niets deden toen Hitler de KPD verbood en niet toeliet dat de parlementsleden van deze partij het parlement betraden. De SPD-leiders waren vastberaden om binnen het kapitalistische systeem te blijven en weigerden om strijdbewegingen tegen de nazi's te leiden indien ze vreesden dat deze uit de hand zouden lopen en het kapitalisme zelf in vraag zouden stellen.

Ondanks deze verraderlijke rol van de leiding, kreeg de SPD wel nog de steun van miljoenen arbeiders. Enkel door eenheid met die arbeiders voorop te stellen, kon de KPD de opkomst van Hitler stoppen en zou de mogelijkheid ontstaan zijn om een socialistische samenleving te vestigen in Duitsland.

Verkeerde politiek

In plaats daarvan bleef de KPD vasthouden aan haar beleid van "sociaal fascisme" waarbij de leiding van de SPD – in plaats van de opkomende nazi-partij – tot de belangrijkste vijand van de arbeidersklasse werd uitgeroepen. Dat leidde er zelfs toe dat de KPD soms samenwerkte met de nazi's in het bestrijden van de SPD. Midden 1931 wilden de nazi's een referendum afdwingen in Pruisen om het verderbestaan van de SPD-regering in vraag te stellen. In deze periode kon de nazi-partij op heel wat steun rekenen. Als de SPD-regering daar ten val was gekomen, zou de overwinning van de nazi's groot zijn geweest. Maar de KPD kreeg orders uit Moskou om de campagne voor het referendum te

ondersteunen en de partij herdoopte het in een “rood referendum”. Dat leidde tot heel wat weerstand. Uiteindelijk werd het voorstel om een referendum te houden niet verworpen.

Ondanks het rotte karakter van de leiding, bleef de vastberadenheid van het verzet van de arbeiders en jongeren tegen Hitler bestaan. In heel wat regio's waren er wanhopige gevechten. Binnen de SPD was er een groeiende oppositie tegen de passieve houding van de leiding en haar steun aan het kapitalisme. Onder KPD-leden was er een groeiend besef dat er dringend nood was aan een eenheidsfront tegen de nazi's.

Duitsland was steeds meer gepolariseerd, maar tegen eind 1932 stelden sommigen toch dat de nazi's over hun hoogtepunt heen waren. In november 1932 hadden de nazi's inderdaad heel wat stemmen verloren bij de verkiezingen. Maar de kapitalistische partijen beslisten om Hitler te steunen als kanselier (eerste minister), vooral omdat ze bang waren van het recordaantal stemmen voor de KPD (net geen 6 miljoen stemmen, 16,9%). Dat was een uitdrukking van een bocht naar links in het bewustzijn. Andere rechtse partijen hoopten Hitler te kunnen gebruiken en zo komaf te maken met de nazi's. Dat plan lukte niet. Op 30 januari 1933 was er een parlementaire coup waarbij Hitler als kanselier werd aangesteld met een rechtse coalitieregering. Zelfs op dit ogenblik kon een arbeidersopstand Hitler van de macht hebben gehouden. De SPD en KPD beschikten over een massale steun en hadden nog steeds meer stemmen dan de nazi's. Ook de gewapende verdedigingsgroepen waren nog intact. Maar de SPD en de vakbondsleiders deden op nationaal vlak niets. De KPD kwam overhaast tot de conclusie dat er nood was aan een verenigd verzet, maar de partij kon niet zomaar de fouten uit het verleden rechtzetten. Er waren lokale stakingen en gevechten, maar er was geen algemeen offensief tegen de nazi's. Hitler was hierdoor in staat om binnen enkele weken tijd zijn macht te consolideren. Hij beweerde zelfs dat dit gebeurde zonder enig bloedvergiet. Maar Hitler trad natuurlijk niet alleen op, hij kreeg in maart 1933 de steun van alle rechtse en centrumpartijen. Die gaven in het parlement hun steun aan uitzonderlijke bevoegdheden voor Hitler. Zelfs de SPD-leiders stemden in het parlement voor de eerste verklaring van het nieuwe buitenlandse beleid van de nazi's. Hitler manoeuvreerde de rechtse partijen weg en speelde in op hun angst dat een oppositie tegen de nazi's de deur zou openzetten voor een omverwerping van het kapitalisme door de arbeidersklasse die nog niet volledig neergeslagen was.

De nazi's begonnen onmiddellijk met het onderdrukken van de KPD door onder meer over te gaan tot massale arrestaties. De communistische parlementsleden werden de toegang tot het parlement ontnomen. Zodra Hitler zich sterk genoeg voelde, keerde hij zich ook tegen de vakbonden en de SPD. Hij “overtuigde” de kapitalistische partijen die hem aanvankelijk hadden gesteund om zich te onttrekken. Begin juli sloot Hitler een akkoord, het Concordaat, met het Vaticaan. In het daaropvolgende jaar rekende Hitler in de nacht van de lange messen ook af met elementen in zijn eigen partij die wat te ver waren meegegaan met de anti-kapitalistische propaganda en bijgevolg een ander beleid eisten.

De terreur van Hitler tegen de arbeiders, dissidenten, zigeuners, holebi's en zeker ook tegen de Joodse bevolking is algemeen gekend. Het fascisme voerde een burgeroorlog tegen de bevolking. In heel Europa en elders leidde Wereldoorlog Twee tot een nieuw bloedbad.

Lessen uit de nederlaag van de KPD

Het potentieel dat aanwezig was, werd niet gerealiseerd door de KPD. Dat was volledig toe te schrijven aan de fouten van de leiding die voor een verkeerde politiek stonden. Dat leidde tot oppositie binnen de KPD, verschillende groepen werden uit de partij gezet wegens kritiek op de leiding en de politiek van de Comintern. Dergelijke oppositionele opvattingen werden niet toegelaten in de KPD. De leiding gaf enkel rekenschap aan de klik rond Stalin in Moskou. Aanhangers van Trotski's analyses en de strategie van het eenheidsfront, een strategie waarmee de machtsovername door Hitler had kunnen worden vermeden, werden aangevallen in de partij en de stalinistische media.

Zonder een partij die zich baseert op socialistische opvattingen is het onmogelijk om het kapitalisme succesvol omver te werpen. Maar een revolutionaire partij moet een leiding hebben die ter verantwoording kan worden geroepen. Er is ook nood aan een lidmaatschap dat zelf nadenkt en lessen trekt uit vroegere strijdbewegingen. Een discussie binnen de partij over de actualiteit en de beste weg vooruit, is een mogelijkheid voor de leden om ideeën te bediscussiëren en een beter inzicht te verwerven.

Fascisme vandaag?

Het fascisme was in staat om in de jaren 1920 en 1930 in een aantal landen aan de macht te komen. Dat was verbonden met een aantal specifieke elementen in de situatie. De nazi's kregen de steun van de heersende klasse omwille van de vrees voor een arbeidersrevolutie. De turbulente economische situatie had een effect en er was natuurlijk ook het falen van de arbeidersorganisaties om een massaverzet te organiseren tegen het fascisme en een socialistisch alternatief aan te bieden op een kapitalisme in crisis.

Het fascisme was echter geen cadeau voor de kapitalistische klassen. De fascistische dictators traden op buiten hun directe controle. Uiteindelijk verloor de Duitse heersende klasse een belangrijk stuk grondgebied en onderging het de enorme verwoestingen van de Tweede Wereldoorlog.

De heersende klasse heeft haar vingers verbrand aan de nazi's en zou wellicht vandaag niet meer zo makkelijk eenzelfde weg inslaan. Maar uiteraard betekent dit niet dat de heersende klasse een repressief beleid zou uitsluiten. Recent werd bijvoorbeeld bekend dat in 1976 de Britse regering (onder Labour) een discussie voerde over de voor- en nadelen van een militaire staatsgreep in Italië. Na de aanslagen van 11 september 2001 in de VS bouwde de CIA geheime gevangenissen en recent besliste Bush dat marteltechnieken bij ondervragingen toegelaten zijn, wat aangeeft hoe ver de democratische rechten kunnen afgeleiden. De Zuid-Amerikaanse dictatoren van de jaren 1970 en 1980 deden beroep op neo-fascistische groepen voor steun. Poetin doet nu hetzelfde op beperktere schaal.

De traditionele middenklasse, de basis voor de steun van de fascistische beweging, is ook sterk veranderd sinds de jaren 1930. Deze groep heeft heel wat gewicht verloren in de samenleving. Andere groepen die voorheen met de middenklasse konden worden gelieerd, zoals de leraars of ambtenaren, zijn nu een onderdeel van de arbeidersbeweging. Maar als miljoenen mensenlevens op de klippen lopen in een ernstige recessie, zal het gevaar van een reactionaire beweging opnieuw opduiken als de arbeidersbeweging niet in staat zou blijken om een ernstig socialistisch alternatief aan te bieden.

Het is belangrijk om ook vandaag nog de gebeurtenissen in Duitsland 75 jaar geleden te bestuderen en er lessen uit te trekken over het belang van een eenheidsfront in actie, het belang van een revolutionaire partij,... Als we daar geen lessen uit trekken, is het makkelijker om dezelfde fouten te herhalen.

Ben Robinson

Kort

Jurgen Verstrepen werd in Gazet van Antwerpen op de korrel genomen. De krant presteerde het om eens na te gaan bij hoeveel werkgevers de mediaspecialist van Lijst-Dedecker reeds was gepasseerd. Ze kwam aan 14 radiostations, 4 televisiezenders en intussen twee politieke partijen. De logische vraag na een dergelijk overzicht is: what's next? GVA gokt dat de jobhopper na de politiek wel iets anders zal zoeken, als er maar "massa-communicatie" bij te zien komt. Met andere woorden: Jurgen is bijzonder mediageil en kan er niet tegen als hij een paar dagen niet in de gazet komt.

De Kosovaarse onafhankelijkheid zou de Vlaams-nationalisten tevreden moeten stellen. Zou je toch denken. Maar er is natuurlijk jaloezie en nog iets veel erger. Het VB schrijft dat het "gemengde gevoelens" heeft bij de onafhankelijkheid van Kosova. De reden is niet de onafhankelijkheid op zich, maar wel het volgende: "Europa heeft er een moslimstaat bij". De partij stelt vast dat van de 2 miljoen Albanese inwoners 90% moslim is, waarna onvermijdelijk de conclusie volgt dat Kosova een "bandietenstaatje" is... Blijkbaar gaat racisme bij het VB nog steeds voor op nationalisme. En dan maar klagen over de vette vissen die in België naast de pannen belanden bij de onderhandelingen over de staatshervorming.

De jaarlijkse NSV-betoging vindt dit jaar plaats in Gent. Daar zouden ze het wel eens zonder de steun van de kameraden van het KVHV moeten doen. In Gentse KVHV-kringen is men naar verluidt niet tevreden met de NSV-houding tegenover het KVHV en een aantal kritieken op het feit dat het KVHV te radicaal zou zijn. De overlappingsen tussen NSV en KVHV zijn groot in Gent, maar bij KVHV wordt NSV blijkbaar gezien als een "filter" om dubieuze figuren buiten te houden. Dan gaat het onder meer over aanhangers van Dedecker of Dewever. Of, zo vernamen we het althans, zelfs een heuse Marokkaan die lid was geworden van NSV... Die arme jongen wist wellicht niet waar hij was terechtgekomen. Maar in KVHV-kringen wordt wel gefluisterd dat die Marokkaan er met de kas vandoor was gegaan. Tja, het blijven rare jongens die Germanen!

